

RIKSDAGENS PROTOKOLL.

1915.

Andra kammaren.

Nr 12.

Lördagen den 30 januari.

Kl. 2,30 e. m.

§ 1.

Justerades protokollet för den 25 innevarande januari.

§ 2.

I enlighet med därom den 22 i denna månad fattat beslut skulle nu företagas val av tio suppleanter i vart och ett av de fem tillfälliga utskott kammaren beslutit tillsätta; och anställdes först val av suppleanter i första tillfälliga utskottet.

Därvid avlämnades följande godkända valsedlar, nämligen 81 med partibeteckningen »Lantmanna- och borgarepartiet», 81 med partibeteckningen »Socialdemokratiska gruppen» och 50 med partibeteckningen »Liberala samlingspartiet».

De med partibeteckningen »Lantmanna- och borgarepartiet» utmärkta valsedlarna upptogo samtliga

såsom första namn herr *Westerström*,

» andra » » *Svensson i Torlarp*,

» tredje » » *Gustafson i Kasenberg och*

» fjärde » » *Svensson i Kompersmåla.*

De med partibeteckningen »Socialdemokratiska gruppen» utmärkta valsedlarna upptogo samtliga.

såsom första namn herr *Lundström i Vreten*,

» andra » » *Bäcklund,*

» tredje » » *Eronn och*

» fjärde » » *Julin.*

De med partibeteckningen »Liberala samlingspartiet» utmärkta valsedlarna upptogo samtliga

såsom första namn herr *Persson i Björsbyholm och*

» andra » » *Olsson i Ramsta.*

På grund härav blev ordningen mellan namnen å de särskilda gruppernas valsedlar bestämd på sätt ovan angivits.

Andra kammarens protokoll 1915. Nr 12.

Vid härefter företagen fördelning av platserna mellan de olika grupperna, därvid beträffande första, fjärde, sjätte och nionde platserna lottning ägde rum, tillföll platserna nedannämnda personer i följande ordning:

herr *Westerström*,
 » *Lundström* i Vreten,
 » *Persson* i Björsbyholm,
 » *Bäcklund*,
 » *Svensson* i Torlarp,
 » *Gustafson* i Kasenberg,
 » *Eronn*,
 » *Olsson* i Ramsta,
 » *Svensson* i Kompersmåla och
 » *Julin*.

§ 3.

Härefter företogs val av suppleanter i andra tillfälliga utskottet. Därvid avlämnades följande godkända valsedlar, nämligen 80 med partibeteckningen »Lantmanna- och borgarepartiet», 80 med partibeteckningen »Socialdemokratiska gruppen» och 47 med partibeteckningen »Liberala samlingspartiet».

De med partibeteckningen »Lantmanna- och borgarepartiet» utmärkte valsedlarna upptogo samtliga

såsom första namn herr *Sundberg*,
 » andra » » *Gabrielsson*,
 » tredje » » *Pettersson* i Vrätsered och
 » fjärde » » *Eurén*.

De med partibeteckningen »Socialdemokratiska gruppen» utmärkte valsedlarna upptogo samtliga

såsom första namn herr *Lindström*,
 » andra » » *Hansson*,
 » tredje » » *Erikson* i Uppsala och
 » fjärde » » *Lundberg*.

De med partibeteckningen »Liberala samlingspartiet» utmärkte valsedlarna upptogo samtliga

såsom första namn herr *Mossberg* och
 » andra » » *Andersson* i Altofta.

På grund härav blev ordningen mellan namnen å de särskilda gruppernas valsedlar bestämd på sätt ovan angivits.

Vid härefter företagen fördelning av platserna mellan de olika grupperna, därvid beträffande första, fjärde, sjätte och nionde platserna lottning ägde rum, tillföll platserna nedannämnda personer i följande ordning:

herr *Lindström*,
 » *Sundberg*,

herr *Mossberg*,
» *Hansson*,
» *Gabrielsson*,
» *Erikson* i Uppsala,
» *Pettersson* i Vråtsered,
» *Andersson* i Altofta,
» *Lundberg* och
» *Eurén*.

§ 4.

Vidare företogs val av suppleanter i tredje tillfälliga utskottet. Därvid avlämnades följande godkända valsedlar, nämligen 81 med partibeteckningen »Lantmanna- och borgarepartiet», 81 med partibeteckningen »Socialdemokratiska gruppen» och 49 med partibeteckningen »Liberala samlingspartiet».

De med partibeteckningen »Lantmanna- och borgarepartiet» utmärkta valsedlarna upptogo samtliga

såsom första namn herr *Svensson* i Kompersmåla,
» andra » » *Larsson* i Kroken,
» tredje » » *Ohlsson* i Säljeröd och
» fjärde » » *Elisson*.

De med partibeteckningen »Socialdemokratiska gruppen» utmärkta valsedlarna upptogo samtliga

såsom första namn herr *Skareen*,
» andra » » *Ericsson* i Åtvidaberg,
» tredje » » *Olsson* i Rödningsberg och
» fjärde » » *Gylfe*.

De med partibeteckningen »Liberala samlingspartiet» utmärkta valsedlarna upptogo samtliga

såsom första namn herr *Osberg* och
» andra » » *Sigfrid*.

På grund härav blev ordningen mellan namnen å de särskilda gruppernas valsedlar bestämd på sätt ovan angivits.

Vid härefter företagen fördelning av platserna mellan de olika grupperna, därvid beträffande första, fjärde, sjätte och nionde platserna lottning ägde rum, tillföll platserna nedannämnda personer i följande ordning:

herr *Svensson* i Kompersmåla,
» *Skareen*,
» *Osberg*,
» *Ericsson* i Åtvidaberg,
» *Larsson* i Kroken,
» *Olsson* i Rödningsberg,
» *Ohlsson* i Säljeröd,
» *Sigfrid*,

herr *Gylfe* och
» *Elisson*.

§ 5.

Vid nu anställt val av suppleanter i fjärde tillfälliga utskottet avlämnades följande godkända valsedlar, nämligen 81 med partibeteckningen »Socialdemokratiska gruppen», 77 med partibeteckningen »Lantmanna- och borgarepartiet» samt 48 med partibeteckningen »Liberala samlingspartiet».

De med partibeteckningen »Socialdemokratiska gruppen» utmärkta valsedlarna upptogo samtliga

såsom första namn herr *Flognfält*,
» andra » » *Lindstam*,
» tredje » » *Johansson* i Kullersta och
» fjärde » » *Johansson* i Sollefteå.

De med partibeteckningen »Lantmanna- och borgarepartiet» utmärkta valsedlarna upptogo samtliga

såsom första namn herr *Norman*,
såsom andra » » *Magnusson* i Skövde,
» tredje » » *Rydén* i Klosterbergane och
» fjärde » » *Sundberg*.

De med partibeteckningen »Liberala samlingspartiet» utmärkta valsedlarna upptogo samtliga

såsom första namn herr *Persson* i Tofta och
» andra » » *Eklund*.

På grund härav blev ordningen mellan namnen å de särskilda gruppernas valsedlar bestämd på sätt ovan angivits.

Vid härefter företagen fördelning av platserna mellan de olika grupperna tillföll dessa nedannämnda personer i följande ordning:

herr *Flognfält*,
» *Norman*,
» *Persson* i Tofta,
» *Lindstam*,
» *Magnusson* i Skövde,
» *Johansson* i Kullersta,
» *Rydén* i Klosterbergane,
» *Eklund*,
» *Johansson* i Sollefteå och
» *Sundberg*.

§ 6.

Slutligen anställdes val av suppleanter i femte tillfälliga utskottet.

Därvid avlämnades följande godkända valsedlar, nämligen 80 med partibeteckningen »Socialdemokratiska gruppen», 79 med parti-

beteckningen »Lantmanna- och borgarepartiet» samt 48 med partibeteckningen »Liberala samlingspartiet».

De med partibeteckningen »Socialdemokratiska gruppen» utmärkta valsedlarna upptogo samtliga

såsom första namn herr *Zander*,
 » andra » » *Sköld*,
 » tredje » » *Ericsson i Arboga och*
 » fjärde » » *Lundberg*.

De med partibeteckningen »Lantmanna- och borgarepartiet» utmärkta valsedlarna upptogo samtliga

såsom första namn herr *Eurén*,
 » andra » » *Elisson*,
 » tredje » » *Jönsson i Mårdslycke och*
 » fjärde » » *Norman*.

De med partibeteckningen »Liberala samlingspartiet» utmärkta valsedlarna upptogo samtliga

såsom första namn herr *Runefors och*
 » andra » » *Jönsson i Fridhill*.

På grund härav blev ordningen mellan namnen å de särskilda gruppernas valsedlar bestämd på sätt ovan angivits.

Vid härefter företagen fördelning av platserna mellan de olika grupperna tillföll dessa nedannämnda personer i följande ordning:

herr *Zander*,
 » *Eurén*,
 » *Runefors*,
 » *Sköld*,
 » *Elisson*,
 » *Ericsson i Arboga*,
 » *Jönsson i Mårdslycke*,
 » *Jönsson i Fridhill*,
 » *Lundberg och*
 » *Norman*.

§ 7.

Justerades protokollsutdrag angående de i nästföregående fem paragrafer omförmälda valen.

§ 8.

Vid föredragning härpå av konstitutionsutskottets memorial, nr 1, med uppgift å vilande förslag till ändringar i grundlagarna, begärdes ordet av

Herr Edén, som yttrade: Herr talman! I fråga om punkterna 2, 4 och 5 i konstitutionsutskottets nu föreliggande me-

morial har jag endast att yrka, att dessa punkter måtte som vanligt bordläggas för andra gången.

I fråga åter om punkterna 1 och 3 i detta memorial föreligger ett särskilt förhållande, som också måste föranleda ett särskilt yrkande. Var och en av de grundlagsändringar, som förekomma under dessa punkter, står nämligen i intimt samband med vissa förslag av vanlig lagnatur, som nu hava blivit förelagda riksdagen genom kungl. propositioner, men ännu icke blivit behandlande; och när vartdera av de i dessa punkter av memorialet förevarande grundlagsändringsförslag på sin tid tillstyrktes av konstitutionsutskottet vid sommarriksdagen, uttalade utskottet den meningen, att det icke borde av riksdagen slutbehandlas, förr än vederbörande kompletterande lagförslag också hade blivit riksdagen förelagda.

På grund härav, och i överensstämmelse med vad som redan är beslutat av första kammaren, skall jag tillåta mig hemställa, att kammaren måtte besluta:

dels att det under punkten 1:o) i konstitutionsutskottets memorial nr 1 intagna förslaget om ändrad lydelse av §§ 18 och 22 regeringsformen skall uppföras på föredragningslistan till det plenum, som inträffar näst efter det båda kamrarna slutbehandlat vederbörande utskotts utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 4 med förslag till viss ändring i 30 kapitlet rättegångsbalken m. m.;

dels att det under punkten 3:o) i samma memorial intagna förslaget om vissa grundlagsändringar för inrättande av ett militieombudsmansämbete skall uppföras på föredragningslistan till det plenum, som inträffar näst efter det båda kamrarna slutbehandlat vederbörande utskotts utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 5 med förslag till instruktioner för riksdagens justitieombudsman och militieombudsman.

Vidare anfördes ej. Jämte det memorialet i dess helhet på därom nu framställd begäran ånyo bordlades, biföll kammaren det av herr Edén framförda förslaget.

§ 9.

Härpå föredrogos var för sig de på kammarens bord liggande motionerna; och hänvisades därvid

till statsutskottet motionen nr 148, av herrar *Pettersson* i Södertälje och *Zetterstrand*; samt

till tillfälligt utskott motionerna:

nr 149, av herr *Olofsson* i Digernäs; och
nr 150, av herrar *Lundgren* och *Hallén*.

§ 10.

Herr talmannen tillkännagav, att han låtit uppgöra förslag till

fördelning av de motioner, som hänvisats till behandling av tillfälligt utskott; och var detta förslag, som nu upplästes, så lydande:

Förslag till fördelning av de inom andra kammaren väckta motioner, vilka blivit hänvisade till behandling av tillfälligt utskott.

Till behandling av första tillfälliga utskottet torde få överlämnas motioner av:

herrar *Runefors* och *Hallén*, nr 145, om skrivelse till Kungl. Maj:t angående vissa ändringar i gällande stadga angående folkundervisningen i riket;

herr *Olofsson* i Digernäs, nr 149, om skrivelse till Kungl. Maj:t angående lagstiftning mot spel å utländska lotterier m. m.; och

herrar *Lundgren* och *Hallén*, nr 150, om skrivelse till Kungl. Maj:t angående avhjälpande av vissa olägenheter, vilka äro förenade med nu föreskriven skyldighet för den, som flyttar från en församling till en annan, att själv ombesörja överförandet av flyttningsbetyg.

Till andra tillfälliga utskottet torde få överlämnas motioner av:

herr *Magnusson* i Skövde, nr 92, om skrivelse till Kungl. Maj:t angående skyldighet för tillverkare av frukt- och bärsaft m. m. att å varans etikett och omslag angiva tillverkarens namn och varans ingredienser;

herr *Linders*, nr 94, om skrivelse till Kungl. Maj:t angående organisation av hushållningssällskapen;

herr *Lindhagen*, nr 140, om skrivelse till Kungl. Maj:t angående behovet av särskild uppmärksamhet åt luftens beskaffenhet i de arbetsrum, som inrymmas i för statens räkning uppförda byggnader;

herrar *Nilsson* i Kristianstad och *Thorsson*, nr 144, om skrivelse till Kungl. Maj:t angående visst tillägg till § 40 i hälsovårdsstadgan; och

herr *Holmström*, nr 147, om skrivelse till Kungl. Maj:t angående utredning i fråga om bidrag av statsmedel till kommun, som i sin tjänst anställer examinerad sjuksköterska.

Till tredje tillfälliga utskottet torde få överlämnas motioner av:

herrar *Nilsson* i Tånga och *Thorsson*, nr 36, om skrivelse till Kungl. Maj:t angående avskaffande av entreprenadsystemet vid lantbrevbäringens ordnande;

herr *Bengtsson* i Kullen, nr 93, om skrivelse till Kungl. Maj:t angående rätt för vissa innehavare av kommunala uppdrag att vid skriftväxling i tjänsteärenden med statens verk och myndigheter använda tjänstefrimärken och tjänstebrevkort; och

herrar *Thore* och *Hellberg* i Ljungskile, nr 142, om skrivelse till Kungl. Maj:t angående utredning och förslag rörande omorganisation av rikets sjömanshus.

Till fjärde tillfälliga utskottet torde få överlämnas motioner av:

herr *Jonsson* i Gumboda, nr 18, om skrivelse till Kungl. Maj:t angående revision av gällande resereglemente;

herr *Hamilton m. fl.*, nr 64, om skrivelse till Kungl. Maj:t angående provisorisk lindring av kommunernas ekonomiska bördor; och

herrar *Henrikson* och *Elisson*, nr 91, om skrivelse till Kungl. Maj:t angående rätt för vissa värnpliktige till en fri resa till och från hemorten.

Till *femte tillfälliga utskottet* torde få överlämnas motioner av:

herr *Ekerot m. fl.*, nr 17, om skrivelse till Kungl. Maj:t angående förläggningsorten för hovrätten över Skåne och Blekinge;

herr *Rehn*, nr 35, om skrivelse till Kungl. Maj:t angående minskning i kostnaderna för expeditionslösen vid lagfart å fång till fast egendom; och

herr *Lindman m. fl.*, nr 38, om anordnande av andra kammarens justeringsrum till rum för förtroenderåden inom två av kammarens partier.

Förslaget blev av kammaren godkänt.

§ 11.

Herr *Magnusson* i Kalmar avlämnade en motion i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 7, med förslag till förordning angående siktning av rågmjöl och förordning om viss sammansättning av rågbröd.

Denna motion, som erhöll ordningsnumret 151, blev på begäran omedelbart remitterad till lagutskottet.

§ 12.

Till bordläggning anmälde:

riksdagens år 1914 församlade revisorers berättelse om granskning av riksgäldkontorets tillstånd och förvaltning; samt lagutskottets memorial nr 1, med anledning av remiss från första kammaren av en av herr *Thyrén* väckt motion.

§ 13.

Justerades protokollsutdrag.

§ 14.

Ledighet från riksdagsgöromålen beviljades:

herr <i>Runefors</i>	under 10 dagar fr.o.m. den 1 febr.,
» <i>Magnusson</i> i Skövde	» 5 » » 31 jan.,
» <i>Westerström</i>	» 2 » » 1 febr.,
» <i>Bengtsson</i> i Kullen	» 5 » » 1 »

herr	Lorentzon	under	8 dagar	fr.o.m.	den	1 febr.,
»	Anderson i Knapasjö	»	6	»	»	1 »
»	Lindqvist i Stockholm	»	10	»	»	1 »
»	Jönsson i Boa	»	8	»	»	2 »
»	Elisson	»	5	»	»	1 »
»	Eurén	»	5	»	»	1 »
»	Larsson i Bondarve	»	8	»	»	2 »
»	Lingström	»	8	»	»	2 »
»	Ekerot	»	8	»	»	2 »
»	Andersson i Hägelåkra	»	8	»	»	1 »
»	Nilsson i Kabbarp	»	5	»	»	2 »
»	Holmström	»	6	»	»	2 »
»	Rydholm	»	6	»	»	1 »
»	Osberg	»	3	»	»	2 »
»	Gustafson i Kasenberg	»	6	»	»	1 »
»	Widlund	»	8	»	»	31 jan.,
»	Vennerström	»	2	»	»	1 febr.,
»	Hamilton	»	2	»	»	1 »
»	Strid	»	2	»	»	1 »
»	Janson i Bråten	»	8	»	»	2 »
»	Andersson i Milsmaden	»	4	»	»	3 »
»	Johansson i Trollhättan	»	6	»	»	2 »
»	Berg i Staby	»	2	»	»	1 »
»	Andersson i Knäppinge	»	7	»	»	2 » och
»	Gustafsson i Brånsta	»	4	»	»	1 »

Härefter åtskildes kammarens ledamöter kl. 4,29 e. m.

In fidem
Per Cronvall.